

Eğlenceli Tarih

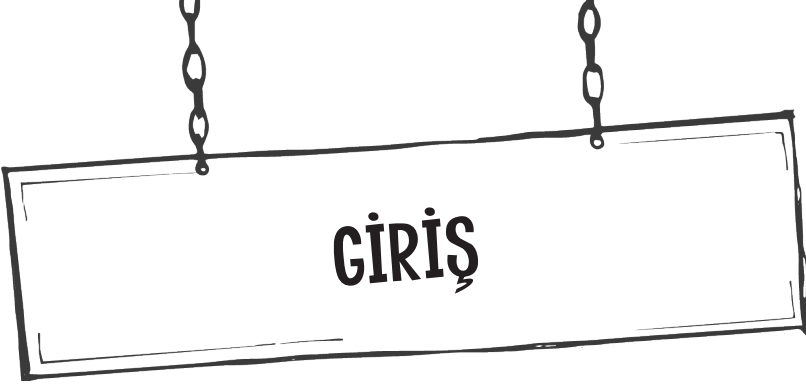
165

MİLLÎ MÜCADELE KAHRAMANLARI

HER ŞEY VATAN İÇİN

Eğlenceli
Bilgi

Metin Özdamarlar

Kahraman kime denir?

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük “kahraman” kelimesinin tanımını şöyle veriyor: *Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlılık gösteren (kimse); yiğit:*

Peki, gerçek kahramanların bir pelerine, kostüme, göğüslerine yazılı harflere, olağanüstü güçlere ihtiyacı var mıdır? Onlar sanal kahramanlar mıdır? Yoksa kalbinde vatan aşkı taşıyan, bağımsızlık ruhuyla harekete geçen bu ülke için canını veren, kanını akıtan, terini döken, varını yoğunu harcayan, her şeyden vazgeçen midir kahraman?

Şüphesiz evet.

Bu güzel ülkede bağımsız ve özgür olarak yaşıyorsak bunu o kahramanlara borçluyuz.

Bu kahramanlardan ismini bildiklerimiz de var bilmediklerimiz de...

Aralarında genç de var, yaşlı da var, çocuk da var. Köylü de var şehirli de. Okuma yazma bilen de var bilmeyen de. Asker de var, sivil de. Evli de var bekar da...

Peki, onları aynı ideal etrafında birleştiren, canları pahasına hareket geçiren neydi?

Cevap çok açık: Vatanseverlik duygusu...

1919-1922 yılları arasında yaşanan Millî Mücadele sürecinde ülkemizin düşman işgalinden kurtarılmasında vatanseverlik duygusuyla harekete geçen kahramanların sayısı çok fazla. Şüphesiz ki çok fazla... Hepsini bu kitaba sığdırmamız çok zor. O yüzden aralarından bir seçki yaptık.

Millî Mücadele'nin birbirinden değerli kahramanlarına "Eğlenceli Tarih" serisi olarak saygı duruşunda bulunacağız bu eserimizde;

- ! “Yetimler Babası” adıyla anılan harika bir komutanla tanışacak,
- ! Kara Fatma’ya bu sıfatın neden verildiğini okuyunca hayretler içinde kalacak,
- ! Mustafa Kemal Paşa’nın Büyük Taarruz’dan önce neden futbol maçı organize ettiğini öğrenecek,

- ! Hangi savaşta Türk ordusunun başarı ihtimalinin %80 olduğunu okuyacak,
- ! Yrk Ali Efe ve birliğinin köprüyü havaya uğurdukları filmleri aratmayan baskını nasıl yaptığını hayretle okuyacak,
- ! Rahmiye Hanım'a "Tayyar" sıfatı verilmesinin duygulanıran nedenini şaşkınlıkla fark edecek,
- ! Millî Mücadele'nin ilk kurşununun nerede sıkıldığını görecek,
- ! Yüz kişilik düşmanın karşısına tek başına ęıkan süper bir kahramanla tanışacak,
- ! Millî Mücadele sürecinin hangi koşullarda yapıldığını ğreneceğiz.

Kitap boyunca işgalleri protesto için düzenlenen mitinglerde yer alacak, işgallere tepki göstermek için telgraf ęekecek, Kuvayımilliye birliklerine dahil olacak, Millî Mücadele'ye destek sağlayan gizli teşkilatlara katılacak, İstiklal Yolu'nda kağnılarla cephane taşıyacak, Büyük Millet Meclisi'nin ağıldığı güne tanık olacak, Batı Cephesi savaşlarında boy göstereceğiz.

Okudukęa vefamız, minnetimiz, ülke sevgimiz artacak. O zaman ne duruyoruz?

Haydi, geręek kahramanlara yolculuğumuz başlasın...

OSMANLI İÇİN SONUN BAŞLANGICI: BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Millî Mücadele sürecini anlayabilmek için öncelikle biraz geriye gitmemiz gerekiyor. 1299'da kurulan kısa sürede çok geniş topraklara sahip olan ve bir süper güce dönüşen Osmanlı Devleti'nin 1900'lü yıllara gelindiğinde artık eski ekonomik ve siyasi gücü yoktu. İçeride azınlıkların (Sırp, Bulgar, Yunan) ayaklanmaları ile uğraşılıyor; dışarıda ise Rusya, İngiltere ve Avusturya-Macaristan gibi devletlere karşı topraklarını korumaya çalışıyordu. Son olarak Trablusgarp ve Balkan Savaşlarında arka arkaya yenilgiler almış, Doğu Trakya dışında Avrupa'daki bütün topraklarını kaybetmiş ve gücünü yitirmişti. Halk yorgun; devlet, askerî ve ekonomik yönlerden güçsüzdü. Bir zamanlar üç kıtada geniş topraklara sahip olan Osmanlı Devleti, topraklarının büyük kısmını kaybetmişti ve kaybettiği toprakları geri almak için Birinci Dünya Savaşı'na girmişti. Bu savaş ise Osmanlı Devleti için sonun başlangıcı olmuştu.

Birinci Dünya Savaşı

Birinci Dünya Savaşı, İngiltere, Fransa, Rusya'dan oluşan *İtilaf Devletleri* ile Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve İtalya'dan oluşan *İttifak Devletleri* arasında yaşandı. Savaş 1914-1918 yılları arasında dört yıl sürdü ve tüm dünyaya yayıldı. Savaş başlayınca İtalya taraf değiştirdi. Bu süreçte savaşa sonradan katılan veya savaştan çekilen ülkeler oldu. 1914 yılı sonlarında İttifak Devletleri yanında savaşa katılan Osmanlı Devleti, 1918 yılına kadar Çanakkale, Kafkas, Irak, Kanal, Hicaz, Suriye-Yemen cephelerinde savaştı. Bu cephelerden sadece Çanakkale'de başarılı oldu. Ayrıca, Irak Cephesinde, Kut'ul Amare'de 13 general, 481 subay ve 13.300 erden oluşan İngiliz ordusu teslim alındı. Sonuçta Osmanlı Devleti, savaştan yenik olarak çekilmek zorunda kaldı. İşte her şey bir ateşkes antlaşmasıyla başladı.

ATEŞKES GÖRÜNÜMLÜ İŞGAL: MONDROS

Osmanlı Devleti, yenik ayrıldığı Birinci Dünya Savaşı sonucunda İtilaf Devletleriyle şartları çok ağır Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzaladı. Bu öyle bir antlaşmaydı ki; gizli amaçlar içeriyordu. Kelime oyunları yapılmıştı. Her türlü yoruma müsait, ucu açık şartlar içeriyordu. Bir ateşkes olmasına rağmen tıpkı bir barış anlaşması gibiydi. İşte Mondros Ateşkes Antlaşması'nın önemli maddeleri şöyleydi:

- *Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve bu bölgelerdeki istihkâmlar, İtilaf Devletlerince işgal edilecek.*
- *İtilaf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa herhangi bir stratejik bölgeyi işgal hakkına sahip olacak. (7. madde)*
- *Doğu'daki altı ilde (Erzurum, Van, Bitlis, Diyarbakır, Elâzığ ve Sivas) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal etme hakkına sahip olacak. (24. madde)*
- *Hükûmet yazışmaları dışındaki bütün haberleşme (telsiz, telgraf ve kablo), ulaşım araç ve gereçleri, İtilaf Devletleri tarafından denetim altına alınacak.*

- *Toros tünelleri, limanlar ve demir yolları, İtilaf Devletlerinin denetiminde olacak; Osmanlı savaş gemileri, gösterilecek limanlarda göz altında tutulacak.*
- *Sınırları koruyacak ve iç güvenliği sağlayacak askerler dışında, bütün Osmanlı ordusu terhis edilecekti. Orduya ait silah, cephane, taşıt, araç ve gereçlere İtilaf Devletlerince el konulacak.*
- *Kapitülasyonlar devam edecek.*

NEDİR?

Terhis: Askerlerin askerlik görevinin tamamlayıp evlerine gönderilmesidir.

Kapitülasyon: Bir devletin bir anlaşmaya bağlı olarak başka ülkelere tanıdığı ekonomik ve sosyal ayrıcalıklardır.

İstihkâm: Düşman saldırısına karşı korunma ve savunma amacıyla toprak, taş, beton vb. ile sağlam bir biçimde düzenlenmiş yerlere verilen isim.

En Tehlikeli İki Madde

Sizce ateşkes antlaşmasının en tehlikeli maddeleri hangileri olabilir? Cevaplarınızı duyar gibiyiz. Evet, 7. ve 24. maddeler... 7. madde ile tüm ülke işgal tehlikesi altına girerken; 24. madde ile Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti kurulması amaçlanıyordu.

Antlaşma Uygulanıyor

Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin hemen ardından Türk orduları, silahlarını İtilaf Devletleri birliklerine bırakırlarken askerler de terhis edilmişti. İtilaf Devletleri; önemli ulaşım noktalarını, Toros tünellerini, limanları, tren istasyonlarını, demir yollarını, posta ve telgraf işletmelerini denetimleri altına almıştı. İtilaf Devletleri donanması, daha önce geçmeyi başaramadığı Çanakkale Boğazı'ndan geçerek 13 Kasım 1918'de İstanbul önlerine demir attı. Böylece beş yüz yıllık Osmanlı başkenti işgal edilmiş oluyordu.

MONDROS ATEŞKES ANTLA

İTALYANLAR

İNGİLİZLER

ERMENİLER

FRANSIZLAR

YUNANLAR

GERMENLER

AŞMASINA GÖRE İŞGALLER

ENİLER
CÜLER

İTİLAF DEVLETLERİNİN BİRLİKTE İŞGAL ETTİĞİ YERLER
TÜRKİYE SINIRI